

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Bestuur, Middelen en Zuiveringsbeheer
d.d. 14 november 2017

CONCEPT

Onderwerp		Advies / conclusie
		<u>Aanwezig:</u> de heer J.F.C. Kupers (LNE) de heer E.C. Merkens (LNE) de heer G.J.P. Jansen (WN) de heer K.A.M. Duijvelaar (VVD) de heer F.G. van Bork (PvdA) de heer R. van der Kruk (PvdD) de heer E. Verkaik (W@I) de heer J.P. Verweij (ChristenUnie) de heer A.E. Jansen (AWP) de heer F. van Os (SGP) de heer R.D. Woittiez (voorzitter, VVD) de heren L. de Groot (LNE), C.G. Jansen op de Haar (PvdA), B. de Jong (CDA) (hoogheemraden) de heer P.J.M. Poelmann (dijkgraaf) de heer C.J. Vos (secretaris) van ambtelijke zijde: de heer R. Bronda (agendapunt 2.3) notulist: de heer W. Nijenhuis <u>Afwezig:</u> de heer G.P. Beugelink, de heer A.J.H. de Beaufort (LNE), de heer J.A.G.W. Droogers (CDA), de heer W.J. Kooy, mevrouw F.J. Leenders, de heer J.G.M. Reerink (PvdA), de heer A. Travaille (PvdD), mevrouw K. Varenhorst (VVD)
1. Opening en vaststelling agenda		
		Opening De <u>voorzitter</u> opent de vergadering om 19.30 uur en heet iedereen welkom. Agenda De agenda wordt vastgesteld met inachtneming van het bovenstaande. De heer <u>Verweij</u> (CU) geeft aan dat hij vanwege zijn functie bij Rijkswaterstaat niet zal deelnemen aan de bespreking van agendapunt 2.3 (overdracht voorhavendijken).
2. Stukken ter advisering		
2.1	Controleprotocol 2017 en 2018	De heer <u>Van Os</u> (SGP) meldt als voorzitter van de Auditcommissie dat de Auditcommissie advies zal uitbrengen aan het algemeen bestuur, na het horen van de commissie BMZ. De inbreng van de commissie zal worden meegewogen in het uiteindelijke advies. <u>Eerste termijn</u> De heer <u>Kupers</u> (LNE): • Wijst op het advies in het protocol van 2016 om een anticorruptiebeleid te ontwikkelen. Hij heeft begrepen dat het beleid al wordt toegepast. Gaat de accountant dat meenemen in de controle? De heer <u>Van Bork</u> (PvdA): • Wijst op pagina 6 waar staat dat de accountant niet let op de naleving van interne regelgeving. De PvdA-fractie vindt dat wonderlijk. • Op pagina 7 wordt de procedure beschreven voor de vaststelling van de stukken. Het dagelijks bestuur krijgt de gelegenheid om te reageren op het rapport van de accountant. Wat doet de accountant met die reactie en wordt het algemeen bestuur ook geïnformeerd?

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Bestuur, Middelen en Zuiveringsbeheer
d.d. 14 november 2017

De heer Duijvelaar (VVD):

- Wijst op de actualisatie van het normenkader en vraagt een toelichting in algemene zin op deze actualisatie.

De heer Verkaik (W@I):

- Wijst op pagina 3: in 2008 heeft het algemeen bestuur de verordening vastgesteld. Klopt het dat die verordening gehandhaafd blijft, en deze verordening een toevoeging is?
- Aangegeven wordt dat de managementletter over de interne controle wordt verzonden aan de directie, met een afschrift aan het dagelijks bestuur. Waarom niet ook aan het algemeen bestuur?

Beantwoording eerste termijn

De heer De Jong:

- Geeft richting de heer Kupers aan dat er in navolging van het advies van de accountant een fraudeprotocol is opgesteld. Het college gaat dat protocol binnenkort vaststellen, waarna het ter consultatie aan de commissie wordt voorgelegd. Het fraudeprotocol geeft intern helderheid over rollen en verantwoordelijkheden bij het vermoeden van fraude.
- De accountant kijkt altijd naar indicaties van fraude, als vast aandachtspunt bij controle.
- Richting de heer Van Bork licht hij toe dat de accountant zeer precies kijkt naar het aanbestedingsbeleid. Het waterschap heeft een aantal bovenwettelijke maatregelen ingevoerd. De accountant controleert deze wel en rapporteert er ook over, maar de uitkomst weegt niet mee in het oordeel.
- Er zijn afspraken over de routing van de stukken en op pagina 7 wordt de procedure voor hoor en wederhoor geschetst. Het proces is bedoeld om fouten boven water te krijgen. Wanneer er een verschil van inzicht is, zal de accountant dat als zodanig vastleggen.

[De heer Jansen (AWP) voegt zich bij vergadering.]

- Richting de heer Duijvelaar licht hij toe dat er een veelheid van wetgeving en regels speelt, met jaarlijkse veranderingen. De actualisatie vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de heer Vos.
- Het gaat hier niet om een aanvulling: deze verordening is identiek aan de vorige. De verordening wordt wel ieder jaar opnieuw vastgesteld, dit keer voor een periode van twee jaar. Dat is ook de tijd dat deze accountant de stukken controleert.
- De accountant brengt een gedetailleerde managementletter uit, gericht op de directie. De accountant heeft daarnaast de opdracht om de voor het bestuur relevante elementen in het rapport van bevindingen op te nemen.

De voorzitter stelt dat gezien het feit dat er nog aanbevelingen komen van de Auditcommissie, het stuk mogelijk niet als hamerstuk kan worden doorgeleid.

De heer Van Os (SGP) geeft desgevraagd aan dat de afgelopen vergadering van het algemeen bestuur de begrotingswijziging ook als hamerstuk stond geagendeerd, hoewel de Auditcommissie daar nog wel een opmerking over had. Deze was echter niet van invloed op de besluitvorming.

De voorzitter stelt voor er dadelijk op terug te komen.

Tweede termijn

De heer Van Bork (PvdA):

- Stelt dat de hoogheemraad het anders verwoordde dan in de tekst staat. In de tekst staat: "De controlerend accountant controleert niet op de naleving van de interne regelgeving en betreft het ook niet in zijn oordeel." Dat betekent dat het algemeen bestuur een onvolledige rechtmatigheidscontrole ontvangt van de accountant. Wat is de reden om de interne regelgeving niet mee te nemen?

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Bestuur, Middelen en Zuiveringsbeheer
d.d. 14 november 2017

		<i>Beantwoording tweede termijn</i> De heer <u>De Jong</u> (hoogheemraad): Herhaalt dat het gaat om bovenwettelijke regelgeving die het waterschap zelf heeft gemaakt voor interne procedures. Men zou het zich heel lastig maken wanneer men die ook deel laat uitmaken van de rechtmatigheidstoets. Het zou dubbel werk betekenen. Alle bovenliggende wetgeving wordt wel gecontroleerd. Het is niet zo dat kleine aanbestedingen per definitie buiten beschouwing worden gelaten. Er worden steekproeven gehouden en de accountant toetst de interne controlesystematiek. De heer <u>Van Bork</u> (PvdA): • Stelt voor om het bovenstaande dan ook correct in de tekst te verwerken. De heer <u>De Jong</u> (hoogheemraad): • Stelt dat het niet gebruikelijk is om bovenwettelijke, interne regelgeving op te nemen in de rechtmatigheidstoets. Gevraagd naar voorbeelden noemt hij mandaatregels voor bijvoorbeeld uitgaven. De heer <u>Van Bork</u>: • Stelt dat het beeld dat de portefeuillehouder nu schetst, toch weer afwijkt van de tekst. De heer <u>De Jong</u> zegt desgevraagd toe op een ander moment het interne aanbestedingsbeleid toe te lichten. De <u>voorzitter</u> concludeert dat het college richting de behandeling in het algemeen bestuur een nadere duiding kan opnemen. Het advies van de Auditcommissie wordt toegevoegd. Het stuk wordt als hamerstuk doorgeleid.
2.2	Wijziging belasting-verordening	De <u>voorzitter</u> merkt op dat er niet over de scenario's wordt besloten. Deze dienen slechts ter ondersteuning van de gedachtevorming van de commissie. De heer <u>Jansen</u> (WN) merkt op dat er ook wordt gesproken over de begrotingswijziging. De heer <u>De Jong</u> bevestigt dit. Hij komt erop terug in zijn beantwoording van vragen. <i>Eerste termijn</i> De heer <u>Verweij</u> (CU): • Dankt het college voor de heldere stukken. • Merkt op dat de fracties van CU, PvdD en AWP eind 2016 al hebben voorgesteld om het tarief ongebouwd op te trekken naar € 80,03 per hectare. In plaats daarvan is op voorstel van het college besloten het tarief te verlagen met € 1,02 per hectare. Hoe kijkt het college daarop terug met de kennis van nu? • Het voorliggende stuk stelt voor om de watersysteemheffing in drie jaar kostendekkend te maken. In het collegeprogramma is opgenomen dat de tarieven voor het einde van de bestuursperiode kostendekkend worden gemaakt. Hoe kijken college en fracties aan tegen die afspraak? • Op 8 november heeft het algemeen bestuur een nieuw beleidskader voor reserves en voorzieningen vastgesteld. Dat is naar zijn mening te ruim. Uit zijn eigen berekeningen blijkt dat het nu voorliggende voorstel niet binnen dat nieuwe kader past. Hij vraagt het college om ook zelf berekeningen te maken voor de komende zes jaar, voor zowel de tarieven als de omvang van de reserves. • Voor de nu voorgestelde tariefstoename voor een periode van drie jaar is van het kostendekkende 2018 het vastgestelde tarief 2017 afgetrokken. Het verschil is gedeeld door drie. Maar er is geen rekening gehouden met de stijging van het kostendekkende tarief van 1,5% per jaar. Met dit voorstel is het tarief over drie jaar nog steeds niet kostendekkend. Hij vraagt een toelichting. • Zolang de tarieven niet kostendekkend zijn, dalen de reserves. Dat is bij ongebouwd een groot probleem, aangezien de reserve daar nu al miljoen euro in het rood staat. Wanneer de tarieven geleidelijk worden verhoogd, zoals in het voorstel van het college, dan staat die reserve over drie jaar op ongeveer -3 miljoen euro. Wil men over

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Bestuur, Middelen en Zuiveringsbeheer
d.d. 14 november 2017

zes jaar weer binnen de bandbreedte komen, dan betekent dit dat ook in de jaren 4, 5 en 6 het tarief ieder jaar met € 8,33 moet stijgen.

- Pleit voor een gedifferentieerde aanpak, waarbij afhankelijk van de situatie een tarief wordt vastgesteld. Ongebouwd zou over twee jaar kostendekkend moeten zijn. Dan is de stijging aanvankelijk hoog, maar in de jaren erna is er een veel lagere stijging nodig. Bij ingezetenen zou men in drie jaar naar een kostendekkend tarief moeten (€ 2,78 stijging per jaar). Voor gebouwd zou men het tarief steeds € 0,01 onder het kostendekkende tarief kunnen houden, gezien de beschikbare reserve.
- Wanneer de lijn van het collegevoorstel wordt gevolgd, dan komt men over zes jaar uit op een negatieve egalisereserve van bijna 6 miljoen euro. Dat is in strijd met het kader, dat voorschrijft dat het totaal van de egalisereserves positief moet zijn.

De heer Merkens (LNE):

- Vraagt het college een scenario te maken waarin de categorie ongebouwd in vier jaar kostendekkend wordt, inclusief een inschatting van de reserves.

De heer De Roos (CDA):

- Stelt vast dat de belastingopbrengsten met 1,7 miljoen euro worden verhoogd, om daarmee de reserves te verhogen. De CDA-fractie stelt voor ook te kijken naar het scenario voor kostendekkendheid in vijf jaar. Want wanneer de tarieven stijgen met meer dan 11% dan kan niet worden gesproken van een gelijkmatige verhoging. De tarieven voor ongebouwd zouden niet zo snel moeten stijgen.
- Een boer met 40 ha gaat volgend jaar in scenario 3 al 330 euro meer betalen. De CDA-fractie merkt op dat de tarieven zijn gebaseerd op WOZ-waardes die eens per twee jaar worden bepaald. Te grote schommelingen moeten worden voorkomen.
- Wanneer de tariefsverhogingen doorgaan, dienen de redenen goed te worden toegelicht aan de ingezetenen.
- In een van de teksten is nog sprake van het Grootwaterschap Woerden. Moet dat niet Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden zijn?

De heer Verkaik (W@I):

- Wijst op de tweede alinea van de tekst onder de toelichting: 'de wijzigde tarieven (...) door uw bestuur vastgestelde begroting'. Die zin lijkt niet te kloppen.
- Op pagina 3 wordt gesproken over de begrotingswijziging en het effect op de reserves. Aangegeven wordt dat bij de Jaarrekening 2017 twee algemene reserves worden gepresenteerd. In het verleden was er toch al een onderscheid tussen egalisereserves en algemene reserve?

De heer Jansen (AWP):

- Sluit zich aan bij de vragen van de heer Verweij over de ontwikkeling van de reserves.
- Wijst op de categorie gebouwd en de ontwikkeling van de WOZ-waarden. In het voorbeeld in bijlage 4 gaat het om een stijging van 6%, maar in de praktijk is er nu vaak sprake van stijgingen van 30% of meer. Gevoegd bij de andere verhoging komt men op stijgingen van bijna 40%. Is die stijging wel redelijk, ook gezien het feit dat in veel gevallen burgers de gestegen WOZ-waarde aanvechten?

De heer Van der Kruk (PvdD):

- Complimenteert het college met de heldere stukken.
- Spreekt zijn zorg uit over de ontwikkeling van de reserves en vraagt het college een doorkijk aan te leveren tot 2019.
- Wijst op de nieuwe kostentoedelingsverordening in 2020, en daarna opnieuw in 2022. In zes jaar kan veel gebeuren. Wat is bijvoorbeeld het effect als de huizenprijzen met 20% dalen?

De heer Jansen (WN):

- De WN-fractie is blij dat de week ervoor het beleidskader voor reserves en voorzieningen is vastgesteld en hij gaat ervan uit dat dit ook nu als kader wordt gehanteerd.
- Merkt op dat het voorstel consequenties heeft voor een periode van zes jaar. Ook de

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Bestuur, Middelen en Zuiveringsbeheer
d.d. 14 november 2017

WN-fractie wenst meer inzicht in de ontwikkeling van de reserves in de toekomst.

- In de tabel in bijlage 2 wordt gesproken over bezwaren die zijn ingediend tegen verontreinigingsheffing: 10% van de bedrijven maakt bezwaar, wat is daar de reden voor?
- Sluit zich aan bij de voorgaande spreker: er zijn allerlei relevante ontwikkelingen, zoals de discussie over kostentoedeling en de uitkomsten van de commissie-Klavers.

De heer Van Os (SGP):

- Spreekt zijn waardering uit voor dit stuk dat ook al verschillende keren is besproken in de Auditcommissie.
- Duidelijk moet zijn dat het voorstel gaat over een afweging tussen groepen, met als inzet om de tarieven gelijkmatig te laten stijgen. Het voorstel is in orde, maar hij steunt het voorstel om een scenario te onderzoeken waarin de tarieven in vier jaar kostendekkend worden.
- Is benieuwd naar de ontwikkeling van de reserves op de langere termijn.

De heer Duijvelaar (VVD):

- Wijst op pagina van de toelichting: in de derde alinea staat dat het college een weerstandsvermogen nastreeft dat past bij de omvang van de risico's. Naarmate risico's beter beheerst kunnen worden, zou uit oogpunt van soberheid voor het traagste ingroeiscenario gekozen moeten worden. Kan de portefeuillehouder onderbouwen dat de risico's dusdanig zijn dat er voor scenario 3 moet worden gekozen?
- Hoe past in scenario 3 de extra verhoging voor waterzuivering van 2%? Welk risico loopt men als na 2019 wordt gestopt met die 2% voor de spaarpot voor de rwzi Utrecht?
- In welke mate stijgen de inkomsten door autonome ontwikkelingen, zoals de stijging van het aantal huishoudens? In welke mate komt de stijging voor rekening van hogere tarieven? Kan de portefeuillehouder daarbij ook specificeren voor welk deel de stijging is toe te schrijven aan het kostendekkend maken van tarieven, en voor welk deel die is toe te schrijven aan nieuwe ambities?
- De stijging is niet voor elke administratieve component gelijk, terwijl de hoogheemraad dat de week ervoor wel heeft toegezegd. Kan de hoogheemraad aantonen dat die ongelijkmatige stijging enkel het gevolg is van het inlopen van de verschillende achterstanden ten opzichte van de kostendekkendheid?
- Klopt het dat de egaliseringsreserve ongebouwd langdurig en in toenemende mate negatief is, en dat de tariefstijging ongebouwd niet kan worden gedempt door uit de reserve te putten?

[De heer Poelmann voegt zich bij de vergadering.]

De heer Van Bork (PvdA):

- Geeft aan dat de PvdA-fractie zich kan vinden in scenario 3, waarin na drie jaar de tarieven kostendekkend zijn.
- Wijst op het verzoek van fracties om scenario's uit te werken voor kostendekkendheid in vier en vijf jaar. Wat zouden daarvan de gevolgen zijn voor de begroting?

Beantwoording eerste termijn

De heer De Jong (hoogheemraad)

- Dankt de fracties voor hun complimenten, ook namens de ambtenaren.
- Aan de orde is de belastingverordening, met de vast te stellen tarieven voor 2018. Voorheen was deze het resultaat van een technische exercitie, en vormde ze ook geen aanleiding voor politiek geladen discussies. Enkele ontwikkelingen maken dat het onderwerp nu politieker van aard is. Een uitspraak van de Hoge Raad in 2015 heeft tot gevolg dat meer hectares als natuur worden aangemerkt, en minder als agrarisch. Dat heeft tot gevolg dat dezelfde kosten door minder hectares gedragen moeten worden. Recent is de kostentoedelingsverordening vastgesteld, een actualisatie van de situatie in 2010. De waarde van gebouwd is teruggelopen van 116 miljard naar 100 miljard, terwijl de waarde van infrastructuur (onderdeel van ongebouwd) is gestegen. Dat leidde tot een andere verdeling van de kosten. Een en ander resulteerde in negatieve reserves bij ongebouwd.

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Bestuur, Middelen en Zuiveringsbeheer
d.d. 14 november 2017

- Richting de heer Verweij bevestigt hij dat het college streeft naar kostendekkende tarieven. Het had in 2016 al kunnen voorstellen om de tarieven te verhogen, maar dat heeft het niet gedaan.
- In de bijlagen zijn vier scenario's opgenomen: 1) kostendekkendheid in een jaar, 2) systematiek van de afgelopen jaren, 3) kostendekkendheid in drie jaar, 4) kostendekkendheid in vijf jaar. Het college adviseert om te kiezen voor scenario 3. In de afgelopen jaren is 1,5% per jaar gespaard voor kostendekkendheid, maar dat blijkt niet voldoende. Scenario 3 betekent een gelijkmatige stijging van de tarieven, met op termijn kostendekkendheid en het scenario houdt rekening met de wijziging van de kostentoedelingsverordening in 2019.
- Richting de heer Verweij geeft hij aan dat er in 2015 al een kostenstijging was doorgevoerd. Toen bleek dat de gevolgen van de overheveling van hectares agrarisch naar natuur fors waren, heeft men dat gecorrigeerd. Men wilde tijdens de wedstrijd de spelregels niet wijzigen, al was het achteraf misschien wel aardig geweest om de tarieven toen al wat te verhogen.
- De heer Verweij geeft aan dat zijn berekeningen uitwijzen dat niet wordt voldaan aan de eisen van het net vastgestelde kader voor reserves en voorzieningen. Het college is ervan overtuigd dat wanneer de omstandigheden gelijk blijven in scenario 3 men het midden houdt tussen gelijkmatige tariefstijging en het realiseren van kostendekkendheid. De reserve van ongebouwd zal in de komende jaren teruglopen, tot 2,3 miljoen euro negatief op het dieptepunt. In de scenario's 4 en 5 loopt dat tekort nog verder op, en lukt het niet om in zes jaar binnen de marges van -20% en +20% te komen. Hij wijst erop dat in scenario 3 ook rekening wordt gehouden met de wijziging van de kostentoedelingsverordening, waardoor gebouwd ook weer meer zal gaan bijdragen.
- Het college heeft bewust besloten om niet te differentiëren, maar de verschillen tussen egalisereserves zouden dat wel mogelijk maken.
- Richting LNE zegt hij toe het scenario van kostendekkendheid in vier jaar toe te voegen aan de stukken, met de kanttekening dat in dat scenario de egalisereserve teruggaat naar -52%. De tijd om dat weer in te lopen is kort en vereist forse tariefstijgingen.
- Richting de heer De Roos zegt hij toe aandacht te zullen besteden aan de communicatie over de redenen voor de tariefstijgingen.
- Het punt over het Grootwaterschap Woerden betreft het vorige agendapunt. Het gaat over het sluisgeld dat in Woerden nog wordt geheven.
- Richting de heer Verkaik merkt hij op dat de zin weliswaar wat moeizaam leest, maar inhoudelijk wel klopt. Bedoeld wordt de wijze waarop normaal gesproken de tarieven worden berekend.
- Wanneer een ander tarief wordt vastgesteld dan is opgenomen in de vastgestelde Begroting 2018, dan moet de begroting worden gewijzigd. Die wijziging wordt gelijktijdig met het besluit over de tarieven vastgesteld.
- Richting de heer Jansen (AWP) merkt hij op dat niet alle huizen in dezelfde mate in waarde stijgen of dalen. De BghU werkt op basis van gemiddelden. Hij bevestigt dat wanneer de WOZ-waarde stijgt, de omslag daalt.
- Meerdere fracties hebben gevraagd naar de situatie in 2019 en daaropvolgende jaren. Hij zegt toe de situatie in de komende jaren globaal te schetsen, met daarbij het voorbehoud dat er zich allerlei veranderingen kunnen aandienen. Het algemeen bestuur neemt een besluit over de tarieven in 2018.
- Richting de heer Duijvelaar merkt hij op dat op dit moment de ratio voor het weerstandsvermogen 2.0 is. Dat is een ratio. De onderliggende, absolute bedragen worden bepaald door de risico's. Wordt het risicoprofiel zwaarder, dan neemt ook het bedrag toe.

Tweede termijn

De heer Jansen (WN):

- Wijst op zijn vraag over het aantal bedrijven dat bezwaar maakt tegen de verontreinigingsheffing.

De heer Verweij (CU):

- Wijst op zijn vraag over de berekening die ligt onder scenario 3. Is het drie keer een

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Bestuur, Middelen en Zuiveringsbeheer
d.d. 14 november 2017

		stijging van € 8,33 of gaat college uit van drie jaar lang 11% erbij? Wordt er rekening gehouden met het feit dat het vastgestelde tarief ook stijgt met het volume van de begroting (1,5% stijging per jaar)? • Pleit voor inzicht in de uitwerking van scenario's voor de gehele looptijd van zes jaar, met daarbij het effect op de reserves. • Herhaalt zijn pleidooi om te differentiëren per categorie en de stijgingen van tarieven bij gebouwd snel door te voeren. De heer <u>Duijvelaar</u> (VVD): • Vraagt of de verschillen in tariefstijging vrijwel uitsluitend het gevolg zijn van de in te lopen achterstanden. Is de toegepaste methodiek neutraal? <i>Beantwoording tweede termijn:</i> De heer <u>De Jong</u>: • Weet de redenen niet voor de verdubbeling van het aantal bezwaren. Hij zegt toe navraag te doen. • Richting de heer Verweij licht hij toe dat het college heeft gerekend met het bedrag van € 8,33. Het percentage van 1,5% is daarin meegenomen. • Hij zegt toe een meerjarenperspectief te leveren, waar mogelijk voor de periode van zes jaar. Hij neemt graag kennis van de berekeningen van de heer Verweij. De heer <u>Verweij</u> (CU): • Geeft aan dat hij is uitgegaan van de cijfers die het college heeft aangeleverd. Hij zegt toe zijn berekeningen met de portefeuillehouder te delen. De heer <u>De Jong</u>: • Zegt toe de berekeningen te bekijken en de uitkomsten te delen met de heer Verweij. • Het college heeft gekozen voor een eenduidige aanpak waarin alle categorieën na drie jaar kostendekkende tarieven hebben. Die lijn wil hij vasthouden. De heer <u>Verweij</u> (CU): • Stelt dat het voor de hand ligt om op basis van de stand van de reserve en de kostendekkendheid van het tarief per categorie een afweging te maken, ook gezien de verschillen tussen de categorieën. De heer <u>De Jong</u>: • Geeft richting de heer Duijvelaar aan dat er een aantal factoren is in de overige ontwikkelingen: de keuzes die bij de begroting worden gemaakt, maar ook de effecten van de kostentoedelingsverordening die leiden tot een herverdelingseffect. Naar gelang de achterstand groter is, neemt ook de tariefstijging toe: de stap wordt groter. De <u>voorzitter</u> constateert drie toezeggingen: een uitwerking van het scenario waarin in vier jaar kostendekkendheid wordt bereikt, een doorkijk naar de meerjarige ontwikkeling en een antwoord op de vraag naar de redenen voor het hogere aantal bezwaren van bedrijven tegen de verontreinigingsheffing. Het voorstel wordt als discussiestuk doorgeleid naar het algemeen bestuur. <i>[De heer Verweij (CU) verlaat de vergadering.]</i>
2.3	Overdracht voorhavendijken	<i>Eerste termijn</i> De heer <u>Merkens</u> (LNE): • Stelt dat 180.000 euro voor het onderhoud van 3,6 km dijk gedurende dertig jaar zeer karig is. • Aangegeven wordt dat de aanbesteding plaatsvindt op basis van voorcalculatie. Rijkswaterstaat vergoedt die kosten, maar meerwerk is voor rekening van het waterschap. Dat is onwenselijk. • Er wordt rekening gehouden met 15% voor planvorming. De praktijk leert dat dit een te laag percentage is, terwijl ook hier de extra kosten voor het waterschap zijn. • Waarom worden de voorhavendijken nu overgedragen, en niet na oplevering van de

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Bestuur, Middelen en Zuiveringsbeheer
d.d. 14 november 2017

Lekdijk? Rijkswaterstaat levert de dijken op in een staat die niet voldoet aan de eisen van het Hoogwaterbeschermingsplan.

- Bij Wijk bij Duurstede zijn er de nodige aanlegsteigers en is er grond die in pacht of erfpacht is gegeven. Hoe gaat het waterschap daarmee om?
- De agendering roept vragen op: waarom wordt de overdracht na verstrijken van jaren nu ineens geagendeerd?
- Is de risicoprocedure gevolgd?

De heer De Roos (CDA):

- Sluit zich aan bij de vragen van de heer Merkens.

De heer Verkaik (W@I):

- Sluit zich aan bij de vraag over het budget voor onderhoud.
- Het oude plan bevatte maar weinig informatie en lijkt niet relevant meer.
- Merkt op dat in het stuk wordt gesproken over 'vergelijkbare financiële risico's'. Waar komen deze vandaan?
- Mist een kostentechnische onderbouwing.
- Daar waar het waterschap eigendom wordt van de ondergrond van wegen, blijft het beheer van de wegen bij de gemeente. Wat is de werkwijze als bijvoorbeeld wegen moeten worden verhoogd?

De heer Jansen (WN):

- Sluit zich aan bij de gestelde vragen.
- De overdracht wordt gemotiveerd vanuit uitgangspunten als maatschappelijke voordelen en doelmatig waterbeheer. De overdracht is onderdeel van een overeenkomst uit 2006, gecombineerd met de overdracht van de gekanaliseerde Hollandsche IJssel. Spreker vraagt een nadere toelichting op de genoemde maatschappelijke voordelen en het doelmatig waterbeheer.

De heer Van Os (SGP):

- Sluit zich aan bij de gestelde vragen.
- Wat is de reden om dit zo te doen, als dat betekent dat het waterschap ook alle risico's overneemt?

De heer Duijvelaar (VVD):

- Is uitgesloten dat vanuit het project Sterke Lekdijk wordt meebetaald aan het project Voorhavendijken?
- Is het gebruikelijk om de kosten af te kopen met een enkel bedrag en betekent dat ook dat het waterschap achteraf niet meer bij Rijkswaterstaat kan aankloppen? Is er voorzien in een hardheidsclausule?

De heer Van Bork (PvdA):

- Begrijpt waarom de voorhavendijken aan het waterschap worden overgedragen.
- De hoogte van de vergoeding voor het onderhoud is onwaarschijnlijk laag.
- Wijst op de kosten voor het opknappen van de Lekdijk, 375,9 miljoen, wat neerkomt op 7,5 miljoen euro per kilometer. Voor de voorhavendijk wordt hier gesproken over een bedrag van 2,75 tot 4,4 miljoen euro per kilometer. Hij vraagt een toelichting op dat verschil.

Beantwoording eerste termijn

De heer Poelmann (dijkgraaf):

- Memoreert dat het algemeen bestuur al in 2006 heeft besloten tot deze overdracht. Zijn voorganger Daan Vergunst heeft erover onderhandeld met de directeur van toen nog Rijkswaterstaat Utrecht. Het vervolg bleef vervolgens liggen op het departement, er was geen geld. Toen Theo van de Gazelle directeur Midden-Nederland was, heeft hij het onderwerp opnieuw besproken, wat ertoe leidde dat de overeenkomst (beter bekend als de overdracht van de Hollandsche IJssel) alsnog in werking trad. Dit is een onderdeel van die overeenkomst. Met het bestuursakkoord Water is in het collectief van de Unie en het departement afgesproken dat dit soort overdrachten zouden worden

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Bestuur, Middelen en Zuiveringsbeheer
d.d. 14 november 2017

afgewikkeld.

- Deze overdracht vereist nadere uitwerking en omdat de uitgangspunten zijn veranderd, wordt het voorstel nu opnieuw voorgelegd.
- Ten aanzien van de kosten voor meerwerk licht hij toe dat bij de voorhavendijken de systematiek van het Hoogwaterbeschermingsplan (HWBP) geldt: er wordt met de directie van het Hoogwaterbeschermingsplan een afspraak gemaakt over het plan en de aanbesteding. In het geval van de voorhavendijken betaalt Rijkswaterstaat de rekening (uit het Deltafonds). De kans het waterschap risico's over het hoofd ziet, is heel klein, maar er geldt een hardheidsclausule waar het waterschap dan een beroep op kan doen.
- Het waterschap neemt alles over, dus ook de aanlegsteigers, de grond en de bijbehorende rechten en plichten. Hij weet niet of de grond nu rendabel is verpacht.
- Reden om het geheel nu over te nemen is dat het waterschap een organisatie optuigt voor het project Sterke Lekdijk. Uit het oogpunt van efficiency is het verstandig om de voorhavendijken ook aan te laten pakken door het waterschap. Rijkswaterstaat betaalt.
- Er is een risico, maar dat is uitermate klein.
- Het oude plan is nog steeds relevant, er zijn enkel wat zaken bijgekomen, dat is ook de reden dat het onderwerp opnieuw wordt voorgelegd aan het algemeen bestuur, dat het budgetrecht heeft.
- Er is geen sprake van een blanco cheque, Rijkswaterstaat is een betrouwbare partner en dat is ook bij de gekanaliseerde Hollandsche IJssel gebleken.
- Het waterschap doet niet aan wegbeheer. Mocht een weg worden verhoogd, dan zal men met de gemeente om de tafel moeten. In dit geval wordt de dijk echter niet verhoogd.
- Het maatschappelijke voordeel is helder: door de uitvoering bij een organisatie onder te brengen, bereikt men efficiency.

De heer Jansen (WN):

- Licht toe dat het hem niet ging om de uitvoering, maar om de overdracht van elementen naar dit waterschap vanuit Rijkswaterstaat.

De heer Poelmann (dijkgraaf):

- Stelt dit al te hebben toegelicht: de aanpak van de hele dijk wordt nu bij het waterschap ondergebracht. Het waterschap kan zijn uren schrijven en kosten declareren bij Rijkswaterstaat. Het plan bestaat al jaren.

De heer Jansen (WN):

- Merkt op dat er nu een besluit uit 2006 is toegevoegd dat vrij summier is. Daaruit kan hij de afwegingen niet afleiden.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Bronda voor de beantwoording van de nog openstaande vragen.

De heer Bronda (van ambtelijke zijde):

- Wijst op het bedrag voor het onderhoud. 180.000 euro is inderdaad niet veel, maar het onderhoud heeft ook niet veel om het lijf. Materieel is het heel beperkt en hij schrikt niet van het bedrag.
- Ten aanzien van het argument van het doelmatig waterbeheer merkt hij op dat wanneer Rijkswaterstaat eigenaar zou blijven, de versterking van de dijk niet als een project kan worden uitgevoerd. Dan zijn het twee afzonderlijke projecten en dat leidt tot inefficiency. In het bestuursakkoord Water was het uitgangspunt van efficiency tussen Rijkswaterstaat en het waterschap ook al opgenomen.
- Ten aanzien van de verschillen in prijzen voor het opknappen van de dijk licht hij toe dat Rijkswaterstaat en het waterschap aan de voorkant de kosten globaal hebben bepaald (ramingen in het kader van het project Centraal Holland). Die kosten zouden in het project Sterke Lekdijk preciezer worden bepaald. Dat is inmiddels gebeurd. Er wordt uiteindelijk afgerekend op basis van aanbestedingsprijzen. Toegezegd wordt om voorafgaand aan de vergadering van het algemeen bestuur aan te geven waarom de kosten voor de voorhavendijken destijds zoveel lager zijn ingeschat (tabel pagina 5).

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Bestuur, Middelen en Zuiveringsbeheer
d.d. 14 november 2017

		<i>Tweede termijn</i> De heer <u>Merkens</u> (LNE): • Wijst op zijn vraag of bij dit project de risicomanagementprocedure is gevolgd. • Stelt dat de onderhoudskosten van 180.000 euro niet kunnen kloppen: alleen al de vervanging van steigers betekent een enorme investering. De heer <u>Verkaik</u> (W@I): • Sluit zich aan bij de heer Merkens wat betreft de vraagtekens bij het budget voor onderhoud. • Ontvangt graag ook andere stukken waarin staat wat het waterschap en Rijkswaterstaat hebben afgesproken voor de voorhavendijken. • Vraagt een nadere onderbouwing van de financiële risico's. De heer <u>Van Os</u> (SGP): • Dankt de portefeuillehouder voor het sterke betoog. <i>Beantwoording tweede termijn</i> De heer <u>Poelmann</u> (dijkgraaf): • Zegt toe om in de aanloop naar de vergadering van het algemeen bestuur nadere informatie te verstrekken. • Is zelf ook benieuwd naar de kosten voor het onderhoud. Hij zegt toe de oude berekening toe te voegen. Het bedrag is opnieuw getoetst en daarbij is het niet gewijzigd. • Zegt toe terug te komen op het verschil in kosten tussen het opknappen van de voorhavendijk en de Lekdijk. • Hij gaat na of zijn opmerking over het wegbeheer klopt. • Zal het aspect van de communicatie anders formuleren in deze notitie: gemeentes zullen goed worden geïnformeerd over de aanpassingen. • Zal een toelichting geven op de in de tekst vermelde 'vergelijkbare risico's'. De <u>voorzitter</u> concludeert dat het voorstel met inachtneming van de bovenstaande toezeggingen kan worden doorgeleid naar het algemeen bestuur.
3. Stukken ter consultering		
Er zijn geen stukken ter consultering		
4. Informerend deel		
4.1	Mededelingen	Er zijn geen mededelingen.
4.2	Ingekomen stukken	Er zijn geen ingekomen stukken.
5. Notulen		
5.3	Adviezen en conclusies Commissie BMZ d.d. 9 september 2017	De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.
5.4	Actiepuntenlijst met leeswijzer	De heer <u>Jansen</u> (WN): • Merkt op dat punt 57 thuishoort in de commissie SKK. Dit wordt aangepast.
6. Rondvraag		
• Er wordt geen gebruikgemaakt van de rondvraag.		

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Bestuur, Middelen en Zuiveringsbeheer
d.d. 14 november 2017

6. Sluiting

De voorzitter dankt iedereen voor zijn of haar inbreng en sluit de vergadering om 21.55 uur.

Voor akkoord,
Vergadering commissie BMZ 6 februari 2018

De secretaris,

C.J. Vos